

جزوه جمع بندی نهایی

معارف اسلامی

- ✓ نکات طلایی و مهم
- ✓ ویژه مرور شب امتحان
- ✓ مناسب آزمون های استخدامی

توحید محور اصلی تعلیم و تربیت اسلامی به طور عام و تربیت علوی به طور خاص است. در نظام تربیت علوی محور اصلی توحید و هدایت انسان به سوی کمالات و ارزش های الهی است.

سرچشمه اصلی شرک و پایمال کردن حقوق مردم غالباً خودخواهی و تکبر است و ادای حقوق به خصوص در مورد بردگان و یتیمان و مستمندان نیاز به روح تواضع و فروتنی دارد.

بزرگترین عظمت های وجود بعد از پروردگار، گالبد کوچک و محدود انسان است.

توحید در ولایت بدین معناست که خداوند پیامبران را مسیر و مجری ولایت الهی قرار داده است.

فلسفه آفرینش انسان نزدیکی به خداوند و بهره بردن از نعمات الهی است که بالاترین هدف آن بندگی خداست.

مرگ یک جامعه زمانی فرا میرسد که در آن جامعه گناه کردن امری طبیعی شده باشد و امر به معروف و نهی از منکر که یکی از دستورات خداست فراموش شده باشد.

در تعریف صفات ذات میتوان گفت که این صفات، صفاتی هستند که از ذات خدا انتزاع میشوند و پیوسته ذات خداوند با آنها همراه است و سلب آنها از ذات خداوند ممکن نیست. هر گاه از همه چیز چشم پوشی کنیم و تنها به ذات او توجه پیدا

کنیم باز او را با این صفات همراه خواهیم دید به عنوان مثال میتوان به صفت حیات اشاره کرد.

شر اخلاقی هر رویداد منفی اخلاقی است که در اثر عمل یا عدم اقدام عمدی یک عامل اخلاقی مانند یک شخص ایجاد شود. نمونه ای از شر اخلاقی ممکن است قتل، جنگ یا هر رویداد شر دیگری باشد که ممکن است کسی مسئول یا مقصر شناخته شود.

معرفت نقش زمینه و مقدمه را در حصول ایمان ایفا میکند لذا میتوان گفت ایمان مبتنی بر معرفت میباشد.

یکتا بودن خداوند تنها ویژگی خداوند است که در تمامی ادیان الهی بدان اشاره شده است و شریکی برای او انتخاب نشده است.

وجه مشترک مکاتب و نظریه های غربی فایده گرا و سودانگار این است که نیت و انگیزه فرامادی و معنوی مورد توجه و محاسبه قرار نمیگیرد.

شاخصه های ایمان و معنویت در اسلام، ایمان به خدا و علم غیب و هدف داری آفرینش و ایمان مبتنی بر راهنما است.

دلایل فطری بودن خداشناسی: ۱- دلیل نقلی ۲- دلیل عقلی

دلیل نقلی: در فطرت همه انسان ها خدا وجود دارد و پیامبران برای تذکر این مسئله ظهور کرده اند.

دلیل عقلی: هر معلول مجردی نسبت به علت مجرد خود علم دارد.

اقسام صفات خدا:

-صفات ثبوتی: صفات کمالی خدا را بیان میکنند.

-صفات سلبی: : نقص و کاستی را از خدا نفی می کند.

-صفات ذاتی: از صفات ثبوتی خدا، دسته ای که از ذات انتزاع میشوند و همواره با ذات هستند؛ مانند علم، قدرت و حیات.

-صفات فعلی: از صفات ثبوتی خدا و دسته ای از ارتباط ذات الهی با مخلوقات انتزاع می شوند؛ مانند خالقیت

تَحَدّی به معنای به مبارزه طلبیدن و عاجز کردن مردم در امری است و در مبحث اعجاز قرآن به معنی به میدان طلبیدن مردم به آوردن مشابه قرآن است.

امام جواد در پاسخ به این سوال که چرا اکثر مردم از مرگ میترسند و از آن هراسناک میباشند فرمودند: "چون مردم نسبت به مرگ نادان هستند و از آن اطلاعی ندارند، وحشت می کنند.

برخی از مردم میدانند که با اعتقاد به معاد دیگر نمیتوانند به امیال نفسانی خود جامه عمل بپوشانند و از این رو معاد را انکار می کنند، چرا که آنان می خواهند راه برای گناهکاری باز باشد و در فساد و خوشگذرانی هر چه بیشتر غوطه ور شوند.

قرآن برای جامعه، همانند فرد، مرگ قائل است و مرگ جامعه بر اثر ظلم و ستم و گناه و نافرمانی خدا پیش می آید .
اگر معتقد باشیم خدا تنها مبدأ جهان است و در آفرینش شریک و همتایی ندارد یعنی توحید در خالقیت.

جامعه توحیدی جامعه ای است که به سوی وحدت و هماهنگی حرکت میکند و با تمسک به توحید و یکتاپرستی و قرار گرفتن در سایه‌ی حکومت الهی می‌توان آن را به دست آورد. در نتیجه، تحقق بعد اجتماعی توحید عبادی، مرهون تشکیل نظام الهی است.

«اعتقاد به تدبیر» و «دل‌سپردن» به خدایان متعدد به ترتیب مصداق شرک ربوبی و شرک عملی است.

در اصول دین تقلید جایز نیست و ایمان باید بر پایه فهم و یقین شخصی باشد.

انفال در اصطلاح قرآنی و فقهی به اموال و منابعی گفته می‌شود که مالکیت عمومی دارند و طبق آیه اول سوره انفال، مال خدا و پیامبر(ص) هستند و اداره آن به دست حاکم اسلامی است.

اولین قدم برای ورود به وادی بندگی و اخلاص، حق‌پذیری است. حق‌پذیری به مفهوم درک حقیقت و تسلیم شدن در برابر حق است.

اگر انسان هنگامی که اولین گناهان را مرتکب میشود شخصیت آلوده و وحشتناک فردای خود را ببیند به شدت از آن بیزاری میجوید و دوری میکند.

وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود گام برداریم؛ و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هالکت خود قدم گذاریم.

دینداری بر دو پایه استوار است :

-تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و تبری (بیزاری از باطل و پیروان او) .
هرچه دوستی با خدا عمیق تر باشد، نفرت از باطل هم عمیق تر است.

جمله "لا اله الا الله" که پایه و اساس بنای اسلام است مرکب از یک "نه یا تبری: لا اله" و یک "آری یا تولی: الا الله" است.

گام های اصلی برای بیرون راندن محبت غیر خدا از دلها به ترتیب رو آوردن به یاد و ذکر خدا، مبارزه با تخیلات باطل، افزایش روابط محبت آمیز با خانواده و قطع ارتباط با طرف مقابل است.

طبق آموزه های امام خمینی (ره) در مورد تهاجم فرهنگی و لزوم حفظ استقلال درونی ملت وقتی دشمنان بخواهند ملتی را برای ابد مطیع خود سازند روح اعتماد به نفس را از ملت می گیرند و بیگانه پرستی و خود باختگی را میان ملت رواج می دهند.

حدیث "دعوت کننده مردم باشید اما نه با زبان، بلکه با پارسایی، تلاش، نماز و نیکی که این رفتارها خود دعوت کننده هستند" از امام جعفر صادق، به این مفهوم اشاره دارد که مؤثرترین راه فراخوانی به خیر و نیکی دعوت عملی است.

«هدایت ویژه الهی مخصوص انسان است، زیرا انسان دارای عقل و اختیار است». با عقل می‌تواند راه درست و نادرست را بشناسد، و با اختیار آزادانه یکی را انتخاب کند.

وجود پیامبر اسلام (ص) واسطه همه خیرات و برکات مادی و معنوی در عالم است. این مقام را ولایت معنوی پیامبر می‌گویند.

عبارت "وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ" به معنای "بر آنچه بر تو وارد میشود شکیبایی کن" است. این آیه بخشی از وصایای لقمان حکیم به فرزندش است و به انسان می‌آموزد که در برابر حوادث و مشکلات، صبور باشد و خود را نبازد.

یه "أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ" اطمینان و آرامش قلبی به انسان میدهد که خداوند حامی اوست. وقتی انسان باور داشته باشد که خدا پشتیبان اوست، اراده و عزمش تقویت میشود و در برابر مشکلات و وسوسه‌ها استوار می‌ماند.

آیه "وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً" به این معناست که خداوند مودت و رحمت را در میان زن و شوهر قرار داده است. نکته مهم این است که مودت و رحمت علت ایجاد آرامش درونی زن و مرد است، نه صرفاً یکی از ویژگی‌های آنان یا نتیجه‌ای ثانویه.

مودت و رحمت عامل اصلی آرامش و رضایت در زندگی مشترک است و هدف اساسی از ازدواج را تحقق می‌بخشد.

حضرت ابراهیم (ع) در قرآن کریم در دعای خود چنین می فرماید: "رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ" و همچنین "رَبِّ اجْعَلْ فِي النَّاسِ لِي اسْمًا طَيِّبًا"، این دعا نشان می دهد که ابراهیم (ع) از خداوند می خواهد نام و یادش در تاریخ ماندگار شود و در میان مردم به نیکی شناخته شود.

علت تفاوت شریعت های آسمانی را باید در مقتضیات زمان و سطح تعلیمات و برنامه های مورد نیاز مردم جست و جو کرد .

«ولایت تکوینی» یعنی سرپرستی موجودات جهان و عالم خارج و تصرف عینی داشتن در آنها؛ مانند ولایت نفس انسان بر قوای درونی خودش.

ایمان به معاد پشتوانه محکمی برای انجام اخلاق پسندیده در زندگی انسانها به شمار می رود. این باور که انسانها پس از مرگ و در روز قیامت مورد محاسبه و حساب قرار میگیرند، باعث می شود تا افراد در انجام کارهای خود به ویژه در رعایت اخلاق و تقوا دقت بیشتری داشته باشند.

توحید ذاتی به معنای یگانگی ذات خداوند است. یعنی نمیتوان برای این جهان بیش از یک خدا فرض کرد و خدای یکتا هیچ شریکی ندارد.

از دیدگاه اسلام ملاک برتری انسان ها تقوی است.

آیه شریفه "وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ" مبین صفت بی همتایی خداوند است.

"الله الصمد" بیانگر توحید ذاتی است.

حدیث متواتر، حدیثی است که در سلسله سند آن همه راویان تا شخص معصوم در هر طبقه به تعدادی باشد که امکان توافق عمدی آن‌ها بر نسبت دادن دروغ به معصوم به طور عادی محال باشد و خبر آن‌ها موجب علم و یقین گردد.

هر کسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند و او را بپرستد، به مراتبی از توحید عملی رسیده است. در نتیجه توحید عبادی در فرد به صورت پرستش و اطاعت از خداست.

جامعه‌ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت میکند، اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی اجرای فرمانهای خدای یگانه پیش میرود و به صورت جامعه‌ای عدالت گستر حرکت مینماید؛ در نتیجه تجلی توحید عبادی در جامعه، تحقق قسط و عدالت است.

با تامل در آیه "حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ" ... به این نتیجه میرسیم که حتی پس از مرگ نیز روح آدمی به فعالیت آگاهانه خود ادامه میدهد و در این مورد او از خدا طلب بخشش و فرصت مجدد برای جبران اعمال خود در گذشته را دارد.

معاد یکی از اصول دین اسلام (توحید، نبوت و معاد) است که اعتقاد به آن برای مسلمان بودن ضروری است. انکار هر یک از این سه اصل اساسی، شخص را از دایره اسلام خارج می‌کند.

توحید صفاتی به این معناست که صفات ذاتی خداوند (مانند علم، قدرت، حیات) اموری جدای از ذات او نیستند، بلکه عین ذات او می‌باشند.

عبارت «لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» بیانگر توحید افعالی است. این ذکر شریف به این معناست که هیچ حرکت، جنبش، نیرو و توانایی در عالم وجود ندارد مگر به واسطه قدرت و اراده الهی، و تمام افعال و تاثیرات در جهان به خداوند بازمی‌گردد.

در کلام اسلامی، صفات سلبیه (جلالیه) صفاتی هستند که نقصی را از خداوند سلب می‌کنند مانند اینکه شریک ندارد، جسم نیست، محدود نیست. در مقابل، صفات ثبوتیه (جمالیه) کمالی را به خدا نسبت می‌دهند.

لینک های مفید آزمون های استخدامی

خرید سوالات معارف اسلامی	سوالات رایگان دروس عمومی با پاسخنامه
خرید درسنامه معارف اسلامی	خرید سوالات استخدامی ۲۰ سال اخیر
خرید درسنامه دروس عمومی	شبکه های اجتماعی ایران عرضه (فایل های رایگان + تخفیفات هفتگی + اخبار)

(برای مشاهده هر بخش روی آن بزنید)